

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง ความพึงพอใจของสถานประกอบการที่มีต่อการปฏิบัติงานของนักศึกษาฝึกงาน โรงเรียนเจมส์บริหารธุรกิจ จังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยได้สรุป อภิปรายผล และเสนอแนะ ตามลำดับ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปผลการวิจัย
6. อภิปรายผล
7. ข้อเสนอแนะ
 - 7.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป
 - 7.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. วัตถุประสงค์การวิจัย

1.1 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของสถานประกอบการ ต่อการปฏิบัติงานของนักศึกษาฝึกงานของโรงเรียนเจมส์บริหารธุรกิจ จังหวัดหนองคาย ประจำปีการศึกษา 2549 โดยรวมและรายด้าน

1.2 เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้บริหารสถานประกอบการเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของนักศึกษาฝึกงานของโรงเรียนเจมส์บริหารธุรกิจ จังหวัดหนองคาย จำแนกตามประเภทและขนาดของสถานประกอบการ

2. สมมติฐานการวิจัย

2.1 สถานประกอบการ มีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของนักศึกษาฝึกงาน อยู่ในระดับมาก ทั้ง โดยรวมและรายด้าน

2.2 สถานประกอบการในภาครัฐบาล เอกชน และรัฐวิสาหกิจ มีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของ นักศึกษาฝึกงาน แตกต่างกันทั้ง โดยรวมและรายด้าน

2.3 สถานประกอบการขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ มีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของนักศึกษาฝึกงาน แตกต่างกันทั้ง โดยรวมและรายด้าน

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานประกอบการจำนวน 116 แห่ง ในเขตจังหวัดหนองคาย

3.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ สุ่มจากประชากรแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) แล้วแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามประเภทและขนาดของสถานประกอบการ กำหนดขนาดตัวอย่าง โดยการใช้ตารางของ R.V. Krejcie and D.W. Morgan. ได้ตัวอย่างจำนวน 107 แห่ง โดยกำหนดให้หัวหน้างานของสถานประกอบการเป็นตัวแทนของสถานประกอบการ

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้น แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นของหัวหน้างานของนักศึกษาฝึกงาน โรงเรียนเจมส์บริหารธุรกิจจังหวัดหนองคาย เกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของนักศึกษาฝึกงาน โรงเรียนเจมส์บริหารธุรกิจจังหวัด มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งเป็น 5 ระดับ รวม 46 ข้อ จำนวน 4 ด้าน คือด้านความรู้ความสามารถและทักษะวิชาชีพ ด้านความรับผิดชอบ ด้านมนุษยสัมพันธ์และด้านความมีวินัยในตนเอง และมีค่าความเชื่อมั่น 0.97

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อขออนุมัติหนังสือนำส่งเครื่องมือ ถึงสถานประกอบการ ในจังหวัดหนองคาย จำนวน 107 แห่งโดยผู้วิจัยนำส่งและประสาน โดยตรงด้วยตนเอง พร้อมกับ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 107 ชุด เพื่อขอความร่วมมือในการส่งแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 107 แห่ง ได้ตอบแบบสอบถามและผู้วิจัยขอรับแบบสอบถามเก็บคืนด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมด 107 ชุด เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ใช้ในการวิเคราะห์ จำนวน 107 ชุด คิดเป็น 100 %

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมการวิเคราะห์ข้อมูลสำเร็จรูป (SPSS for windows) โดยแบบสอบถามตอนที่ 1 นำข้อมูลจากแบบสำรวจรายการ มาวิเคราะห์ความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) แบบสอบถามตอนที่ 2 นำข้อมูลจากแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยรวมและรายด้าน และเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้บริหารสถานประกอบการเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของนักศึกษาฝึกงานของโรงเรียนเจมส์บริหารธุรกิจ จังหวัดหนองคาย จำแนกตามประเภทและขนาดของสถานประกอบการโดยการทดสอบ t-test (Independent) และ F-test (One Way ANOVA) โดยรวมและรายด้าน

5. สรุปผลการวิจัย

5.1 จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของสถานประกอบการที่มีต่อการปฏิบัติงานของนักศึกษาฝึกงาน โรงเรียนเจมส์บริหารธุรกิจ จังหวัดหนองคาย สรุปได้ดังนี้

5.1.1 โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่ามีระดับมาก มี 4 ด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับคือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความมีวินัยในตนเอง ด้านความรับผิดชอบ และด้านความรู้ความสามารถและทักษะวิชาชีพ

5.1.2 รายด้าน

1) ด้านความรู้ความสามารถและทักษะวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา รายข้อ พบว่ามีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานระดับมาก 9 ข้อ ข้อที่มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในระดับมากกว่าข้ออื่น คือ สามารถใช้อุปกรณ์สำนักงานได้อย่างคุ้มค่า ปฏิบัติงานได้สำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ มีความสามารถในงานที่ได้รับมอบหมายให้ทำอย่างดี มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง ใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปในการปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเรียนรู้สิ่งใหม่ได้อย่างรวดเร็ว มีความคิดสร้างสรรค์ และนำมาปรับปรุงพัฒนางานที่ได้รับมอบหมาย กำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงานได้อย่างมีระบบ แสวงหาความรู้ใหม่ๆ มาพัฒนางานที่ทำ นอกนั้นมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

2) ด้านความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในระดับมาก 10 ข้อ ข้อที่มีความพึงพอใจระดับมากที่สุดคือการปฏิบัติงานได้อย่างขยันแข็ง มีความกระตือรือร้นต่องานในการปฏิบัติงาน ปฏิบัติงานที่ได้รับ

มอบหมายอย่างเต็มความสามารถ ปฏิบัติงานได้สำเร็จตามแผนที่วางไว้ ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความวิริยะอุตสาหะ รักษาประโยชน์ของหน่วยงานได้อย่างคุ้มค่าและเหมาะสม ตระหนักในหน้าที่รับผิดชอบอยู่ตลอด ปฏิบัติงานในหน้าที่ด้วยความเสียสละ แก้ไขข้อบกพร่องเมื่อปฏิบัติงานผิดพลาด ด้านความรับผิดชอบมีความพึงพอใจระดับปานกลางเพียง 1 ข้อ ตัดสินใจปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างถูกต้อง

3) ด้านมนุษยสัมพันธ์ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในระดับมากทุกข้อ ให้ความร่วมมือกับการปฏิบัติงานกับทุกฝ่าย ให้เกียรติและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ปรับตัวเข้ากับเพื่อนร่วมงานได้อย่างเหมาะสม มีความสามารถในการสื่อสารและติดต่อกับเพื่อนร่วมงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ให้ความช่วยเหลืองานเพื่อนร่วมงานได้อย่างเหมาะสม มีความเป็นกัลยาณมิตรต่อเพื่อนร่วมงาน ทำงานเป็นทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนร่วมงานมีความเอื้ออาทรต่อเพื่อนร่วมงาน มีการสร้างบรรยากาศและสัมพันธภาพที่ดีในการทำงาน และเป็นคนที่มีเหตุและมีผล

4) ด้านความมีวินัยในตนเอง อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในระดับมากทุกข้อ ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ ปฏิบัติงานตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาอย่างเคร่งครัด มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย ปฏิบัติงานไม่ก้าวก่ายหน้าที่ของบุคคลอื่น ปฏิบัติตามระเบียบของหน่วยงานอย่างเคร่งครัด ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติงาน ปฏิบัติตนได้เหมาะสมตามกาลเทศะ และมีความละเอียดรอบคอบในการปฏิบัติงาน

5.2 ผลการเปรียบเทียบตามขนาดสถานประกอบการ ปรากฏผลดังนี้

สถานประกอบการขนาดเล็ก และขนาดใหญ่มีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของนักศึกษาฝึกงาน โดยรวม ระหว่างสถานประกอบการขนาดเล็กกับสถานประกอบการขนาดใหญ่ ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันสองด้าน คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านความมีวินัยในตนเอง

5.3 ผลการเปรียบเทียบตามประเภทของสถานประกอบการ ปรากฏผลดังนี้

สถานประกอบการในภาครัฐบาล เอกชน และรัฐวิสาหกิจ มีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของนักศึกษาฝึกงาน แตกต่างกันทั้ง โดยรวมและรายด้าน พบว่า สถานประกอบการในภาครัฐบาล เอกชน และรัฐวิสาหกิจ มีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของนักศึกษาฝึกงานทั้ง โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. อภิปรายผล

จากผลการวิจัยความพึงพอใจของสถานประกอบการที่มีต่อการปฏิบัติงานของนักศึกษาฝึกงาน โรงเรียนเจมส์บริหารธุรกิจ หนองคาย มีประเด็นการค้นพบที่ควรนำมาอภิปรายผลดังนี้

6.1 ความพึงพอใจของสถานประกอบการที่มีต่อการปฏิบัติงานของนักศึกษาฝึกงาน โรงเรียนเจมส์บริหารธุรกิจ จังหวัดหนองคาย พบว่า สถานประกอบการมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของนักศึกษาฝึกงาน โดยรวมทุกด้านและรายด้านอยู่ในระดับมาก

ด้านความรู้ความสามารถและทักษะวิชาชีพ พบว่า มีความความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะความพึงพอใจสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ สามารถใช้อุปกรณ์สำนักงานได้อย่างคุ้มค่า ปฏิบัติงานได้สำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ และมีความสามารถในงานที่ได้รับมอบหมายให้ทำอย่างดี เป็นเพราะว่าโรงเรียนเจมส์บริหารธุรกิจจัดการเรียนการสอนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรอย่างเคร่งครัด และมีการเพิ่มวิชาและชั่วโมงเรียนในภาคปฏิบัติ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในโครงสร้างของหลักสูตร จัดให้มีการสอบภาคปฏิบัติควบคู่กับการสอบข้อเขียนในตารางสอบทุกครั้ง จึงทำให้นักศึกษามีโอกาสฝึกทักษะในการปฏิบัติงานจริงมากขึ้น โดยเฉพาะทักษะการใช้คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์สำนักงาน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ได้แก่ ให้ข้อเสนอแนะในงานที่ได้รับมอบหมายอย่างสมเหตุสมผล มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้อื่น ได้อย่างชัดเจน วางแผนการปฏิบัติงานได้อย่างรอบคอบ สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ได้อย่างเหมาะสมและมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรพล จูห้อย (2548:170) ศึกษาความพึงพอใจของผู้ควบคุมการฝึกงานที่มีต่อนักศึกษาฝึกงาน อยู่ในระดับสูง ด้านความมุ่งมั่นในการทำงานให้สำเร็จและความสามารถทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่การงาน ส่วนด้านที่มีความพึงพอใจระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านความสามารถในการบริหารคน การเผชิญและการแก้ปัญหา และการติดต่อสื่อสาร โดยใช้ภาษาต่างประเทศ

จากผลการวิจัยที่ค้นพบประเด็นความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษได้อย่างเหมาะสม ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในระดับมาก ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากนักศึกษาขาดความสนใจในการเรียนวิชาสามัญ เช่น ภาษา อังกฤษ เพราะเข้าใจว่าการเลือกเรียนสายอาชีพ ไม่จำเป็นต้องสนใจเรียนวิชาสามัญ ทั้งๆ ที่มีกำหนดไว้ในหลักสูตรสายอาชีพของกรมอาชีวศึกษา และ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ให้นักศึกษาทุกสาขาวิชาทุกคนต้องเรียนวิชาสามัญ เป็นผลทำให้นักศึกษาที่เลือกเรียนสายอาชีพไม่สนใจวิชาสามัญ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ เท่าที่ควร สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545 – 2559) ได้กล่าวถึง สภาพปัญหาของ

สังคมไทยในปัจจุบันในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กในระดับต่ำกว่าอุดมศึกษาไม่อยู่ในระดับที่น่าพอใจ ไม่ว่าจะเป็นวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และ คอมพิวเตอร์ แม้ในการศึกษาอาชีวศึกษากับยังพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาจำนวนมากด้อยคุณภาพและไม่มีมาตรฐานดีพอที่จะทำงานในสถานประกอบการ และอาจมีความเป็นไปได้ดีกว่า โรงเรียนเกษตรบริหารธุรกิจจัด โครงการ/กิจกรรมการแข่งขันทักษะภาษาอังกฤษทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีน้อยเกินไป ทำให้นักศึกษามีโอกาสฝึกทักษะไม่เพียงพอ การนิเทศการสอนภาษาอังกฤษไม่ได้ทำอย่างต่อเนื่อง การจัดการเรียนการสอนซ่อมเสริมให้กับนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษต่ำ ไม่มีการจัดตารางเรียนนอกเวลาเรียนไว้อย่างเป็นทางการในงานของฝ่ายวิชาการ จึงเป็นผลให้นักศึกษาขาดการพัฒนาทักษะด้านการใช้ภาษาอย่างต่อเนื่อง

ด้านความรับผิดชอบ พบว่ามีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ความพึงพอใจสูงสุด 3 ลำดับแรกได้แก่ ปฏิบัติงาน ได้อย่างขยันขันแข็ง มีความกระตือรือร้นต่องานในการปฏิบัติงาน และมุ่งมั่นในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ เป็นเพราะว่าโรงเรียนเกษตรบริหารธุรกิจ ปลูกฝังความรับผิดชอบต่อให้นักศึกษา โดยอาศัยงานในหน้าที่การเรียนต่างๆ ที่อาจารย์กำหนดให้ นักศึกษาต้องกระตือรือร้น ทำให้เสร็จและส่งทันเวลา โดยเฉพาะการส่งรายงาน โครงการงานในสาขาวิชาต่างๆ และนโยบายของโรงเรียนในการกำหนดให้อาจารย์ผู้สอนจัดสอบย่อยเก็บคะแนนเป็นประจำเพื่อฝึกฝนให้นักศึกษาเกิดความรับผิดชอบต่อกระตือรือร้นในการเรียนตลอดเวลา และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การตัดสินใจแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างถูกต้อง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของสุรพล จูห้อง (2548:170) ศึกษาความพึงพอใจของผู้ควบคุมการฝึกงานที่มีต่อนักศึกษาฝึกงานอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านความมุ่งมั่นในการทำงานให้สำเร็จ ส่วนด้านการเผชิญและการแก้ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

จากงานวิจัยพบว่าความพึงพอใจของผู้ควบคุมการฝึกงานอยู่ในระดับมาก ได้แก่ด้านความมุ่งมั่นในการทำงานให้สำเร็จ ส่วนด้านการเผชิญและการแก้ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง จากผลการวิจัยที่ค้นพบประเด็นการตัดสินใจแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างถูกต้อง ($\bar{x} = 3.50$) ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในระดับมาก ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากนักศึกษาขาดการปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เช่น การใฝ่รู้ใฝ่เรียน การคิดวิเคราะห์และการใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา และวิธีการสอนของครู ยังใช้วิธีการบอกความรู้โดยยัดวิชาเป็นตัวตั้ง ไม่สามารถทำให้ผู้เรียนเผชิญและแก้ปัญหาในชีวิตจริงได้ (แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 - 2549:33) ทำ

ให้นักศึกษาขาดทักษะในการแสดงออกทางความคิดอย่างมีเหตุผล และอาจเป็นไปได้ว่า โรงเรียนเจมส์บริหารธุรกิจ สนับสนุนงบประมาณการสร้างผลงานวิชาการและโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเป็นทีมงานยังไม่เพียงพอ เช่น โครงการแบบบูรณาการ และโครงการวิชาชีพสาขาต่างๆ สอดคล้องกับรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ระหว่างวันที่ 14 – 16 กุมภาพันธ์ 2548 ได้ระบุไว้ในจุดที่สถานศึกษาควรพัฒนา คือ ควรเพิ่มงบประมาณสนับสนุนการทำผลงานทางวิชาการกระจายทุกสาขา โดยเฉพาะงานวิจัย โครงการนักศึกษา และสิ่งประดิษฐ์ของคนรุ่นใหม่เพื่อพัฒนาองค์กรและการเรียนการสอน และยังมีข้อเสนอแนะให้สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย ซึ่งนอกจากนักศึกษาจะมีความรู้ทางด้านวิชาการแล้ว จำเป็นต้องมีคุณธรรม จริยธรรม จึงจะสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้น การขาดงบประมาณสนับสนุน ทำให้เกิดโอกาสการสร้างผลงานวิชาการ และสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ เป็นผลทำให้นักศึกษาขาดทักษะร่วมกันคิดเป็นทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น

ด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่า มีความพึงพอใจระดับมาก โดยเฉพาะการให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานกับทุกฝ่าย ปรับตัวเข้ากับเพื่อนร่วมงานได้อย่างเหมาะสม ให้เกียรติและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น มีความสามารถในการสื่อสารและติดต่อกับเพื่อนร่วมงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมจันทร์ ปัญญาทิพย์ (2549:76) จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ร่วมงานและผู้ที่เกี่ยวข้อง อยู่ในระดับมาก ส่วนของ สุรพล จุห้อง (2548:170) จากงานวิจัยพบว่ามีความพึงพอใจระดับสูง ได้แก่ การทำงานร่วมกับผู้อื่น ความมีมนุษยสัมพันธ์ และการปรับตัวเข้ากับสภาวะการณ์ ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของสถานประกอบการที่มีต่อการปฏิบัติงานของนักศึกษาฝึกงาน ด้านมนุษยสัมพันธ์ อยู่ในระดับมากทุกข้อ อาจสืบเนื่องมาจาก สภาพบรรยากาศภายในของโรงเรียนเจมส์บริหารธุรกิจ ระหว่างผู้บริหาร ครูและนักศึกษายู่ร่วมกันแบบครอบครัว โดยผู้บริหาร ครูทุกคนมีเวรให้โอวาทหน้าเสาธง ทุกวันเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับนักศึกษาทุกคน เพื่อให้ได้มาซึ่งความรักใคร่ นับถือความร่วมมือ ความจงรักภักดี นอกจากนั้นโรงเรียนยังกำหนดให้มีกิจกรรมสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง ตามที่กำหนดไว้ในตารางสอนประจำห้องเรียนทุกห้องทุกสาขาวิชา โดยแบ่งเป็นชมรมต่างๆ ตามความถนัดของนักศึกษาจัดกิจกรรมภายในตามเทศกาล ประจำปีการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน บรรยากาศและกิจกรรมเหล่านี้ จึงเป็นประโยชน์แก่นักศึกษา ให้มีโอกาสรู้จักกัน ใช้ชีวิตกลุ่มร่วมกัน ทำให้เกิดมนุษยสัมพันธ์กันมากขึ้น

ด้านความมีวินัยในตนเอง พบว่า มีความพึงพอใจในระดับมากทุกข้อ โดยเฉพาะการปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ ปฏิบัติงานตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาอย่างเคร่งครัด และมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรพล จูห้อง (2548 :170) ศึกษาความพึงพอใจของผู้ควบคุมการฝึกงาน โรงเรียนเทคโนโลยีทีพีไอ พบว่าการปฏิบัติงานตามกฎระเบียบและความซื่อสัตย์มีความพึงพอใจในระดับสูง ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนเจมส์บริหารธุรกิจ ได้จัดให้มีการปฐมนิเทศนักศึกษา ก่อนออกฝึกงาน เพื่อชี้แจงรายละเอียดข้อปฏิบัติต่างๆ ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบสิ้นการฝึกงาน และได้เชิญหัวหน้างานจากสถานประกอบการภาครัฐบาล ภาครัฐวิสาหกิจและภาคเอกชนมาเป็นวิทยากรให้การอบรมเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์และการปฏิบัติตนให้เหมาะสมของนักศึกษาฝึกงานในสถานประกอบการ เพื่อให้นักศึกษาได้ตระหนักว่า การปฏิบัติงานในสถานประกอบการ เป็นสถานที่อีกแห่งหนึ่ง ที่สร้างประสบการณ์สร้างทักษะเพื่อให้นักศึกษาได้มีความพร้อมในทุกด้าน ทั้งด้านวิชาการ วิชาชีพ และคุณธรรม จริยธรรม สอดคล้องกับข้อเสนอแนะในงานวิจัยของบุษผามังคละมณี (2538 : 13) สรุปได้ว่า ก่อนออกฝึกงานสถานศึกษาควรจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการเคารพกฎระเบียบ การปฏิบัติตนในองค์กรและให้นักศึกษาเข้าใจตนเองว่าเข้าไปในสถานที่ต้องมีความเข้าใจ ศึกษาหาความรู้และจะต้องไม่ทำให้ผู้บริหารสถานประกอบการลำบากใจในภายหลัง นอกจากนี้ระหว่างการฝึกงาน โรงเรียนเจมส์บริหารธุรกิจ ได้ออกคำสั่งแต่งตั้งอาจารย์นิเทศนักศึกษาฝึกงานประจำสถานประกอบการทุกแห่งเพื่อติดตามการฝึกงานของนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง

6.2 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของนักศึกษาฝึกงาน โรงเรียนเจมส์บริหารธุรกิจ จังหวัดหนองคาย จำแนกตามขนาดของสถานประกอบการ โดยรวมพบว่า ไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่สอดคล้องกับงานวิจัยของสุมาลี ราชัญญ (2547 : บทคัดย่อ) ศึกษาความต้องการของสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะของบัณฑิต 3 ด้าน คืองานอาชีพ ด้านสังคม และด้านบุคลิกภาพ พบว่าขนาดของสถานประกอบการ โดยรวม ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของมาลี กวีทิพย์วรรณ (2540 : บทคัดย่อ) การศึกษาการปฏิบัติตน ของครุวิทยาศาสตร์ใน โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดขอนแก่น มีสภาพการปฏิบัติงานตามเกณฑ์วิชาชีพ ครุ พ.ศ. 2537 ไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาด้านความรู้ความสามารถและทักษะวิชาชีพ และด้านความรับผิดชอบ พบว่า ไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่สอดคล้องกับงานวิจัยของวิไลมาศ แซ่อึ้ง (2544:บทคัดย่อ) ศึกษาความพึงพอใจของผู้ประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะของบัณฑิต สถาบันราชภัฏสวนดุสิต พบว่า ความพึงพอใจของผู้ประกอบการระหว่างงานหรือสถานประกอบการขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ที่มีต่อคุณลักษณะของบัณฑิต ในด้านความรู้ความสามารถและทักษะวิชาชีพ ด้านความรู้ความสามารถพิเศษ และด้านคุณธรรมจริยธรรม มีค่าไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจสืบเนื่องมาจาก โรงเรียนเจมส์บริหารธุรกิจเป็นโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนที่ค่อนข้างโดดเด่นในการจัดการสอนที่มีคุณภาพในบริบทของจังหวัดหนองคาย โดยมีอุปกรณ์ทันสมัยเพียงพอและพร้อมต่อการใช้งาน มีครู – อาจารย์ สอนตรงตามสาขาทุกวิชาตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการทั้งอาจารย์ประจำและอาจารย์พิเศษจากวิทยาลัยขอนแก่นวิทยาเขตหนองคาย เป็นต้น และได้รับเหรียญรางวัลชนะเลิศ การแข่งขันทักษะวิชาชีพ จากสมาคมโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย ระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุดเป็นอันดับ 1 ในบรรดาโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนทั้งหมดในจังหวัดหนองคาย ตั้งแต่ปีการศึกษา 2547 – 2549 สอดคล้องกับผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ระหว่างวันที่ 14-16 กุมภาพันธ์ 2548 ที่ระบุไว้ในจุดเด่นของสถานศึกษาว่า มีสัดส่วนของนักศึกษาต่ออาจารย์ในภาพรวมเหมาะสมทุกสาขาวิชาร้อยละของงบประมาณด้านวัสดุฝึกเพียงพอ จัดครู- อาจารย์เข้าสอนตรงตามวุฒิ และวิชาชีพทุกสาขาวิชา นักศึกษาส่วนใหญ่ มีทักษะวิชาชีพสูงตัวแทนนักศึกษาบางคนเข้าร่วมแข่งขันทักษะวิชาชีพได้รับรางวัลชนะเลิศและรองชนะเลิศ ทั้งในระดับภาค และระดับจังหวัด ข้อเท็จจริงเหล่านี้ทำให้สถานประกอบการต่างๆ ในจังหวัดหนองคายให้ความเชื่อมั่น ไปในทิศทางเดียวกันว่า คุณภาพของนักศึกษาเป็นทั้งคนดีและคนเก่งเป็นที่ยอมรับแก่สถานประกอบการทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่ ในระดับที่ไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านความมีวินัยในตนเอง พบว่า สถานประกอบการขนาดเล็กและขนาดใหญ่ มีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของนักศึกษาฝึกงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากกระบวนการคัดเลือกและกลั่นกรองนักศึกษาฝึกงานของคณะกรรมการคัดเลือกและประเมินพฤติกรรมนักศึกษา ก่อนออกฝึกงานของโรงเรียน พิจารณาให้ความสำคัญกับสถานประกอบการขนาดใหญ่ที่ขอนักศึกษาฝึกงานเข้ามาเป็นลำดับแรกๆ และคัดเลือกนักศึกษา

ที่มีคะแนนความประพฤติดีจากฝ่ายกิจการนักศึกษาส่งไปยังสถานประกอบการขนาดใหญ่ ส่วนคะแนนระดับรองลงมาก็จะส่งไปยังสถานประกอบการขนาดเล็ก ทั้งนี้เพราะต้องการให้นักศึกษาที่มีความประพฤติดีไปสร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียนในสถานประกอบการขนาดใหญ่ ซึ่งมีบุคลากรปฏิบัติงานมากกว่าสถานประกอบการขนาดเล็ก จึงเป็นผลทำให้เกิดความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของนักศึกษาฝึกงานแตกต่างกัน

แต่มีประเด็นที่ค้นพบว่า ความพึงพอใจของสถานประกอบการขนาดเล็ก มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าสถานประกอบการขนาดใหญ่ ในระดับมาก ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากรายงานของอาจารย์นิเทศนักศึกษาฝึกงานตามสถานประกอบการต่างๆ ระบุว่า สถานประกอบการขนาดเล็กมีผู้ปฏิบัติงานน้อย มอบงานให้นักศึกษาทำหลากหลายหน้าที่ จึงทำได้ไม่ดีเท่าที่ควรหรือเสร็จไม่ทันเวลา และบางแห่งให้ทำงานเกินเวลาที่กำหนดไว้เป็นประจำ ทำให้นักศึกษาฝึกงานมีความรู้สึกทำงานมากเกินไป ผลงานที่ออกมาจึงไม่สมบูรณ์ตามความคาดหวังของสถานประกอบการ ความพึงพอใจของหัวหน้างานจึงมีน้อยนอกจากนั้นอาจเป็นได้ยิ่งกว่า สถานประกอบการขนาดเล็ก ขอนักศึกษาฝึกงานในสาขาที่ต้องการจาก โรงเรียนแล้วนำไปฝึกงานไม่ตรงกับสาขาที่นักศึกษาเรียนมา ภาระงานที่มอบให้สลับสาขากันทำให้ประสิทธิผลของงานได้ไม่เต็มที่เท่าที่ควร ไม่เป็นไปตามทฤษฎี การบริหารของเทลเลอร์ (Frederick Winlow Taylor) ที่ได้เสนอแนะไว้ว่า งานขององค์กรหรือหน่วยงานจะได้ผลดีนั้น คนทำงานควรได้รับมอบหมายงานที่เหมาะสมกับความสนใจ ความพึงพอใจ ความถนัดและความสามารถ (Put the right man into the right job at the right time) สอดคล้องกับประชาคม จันทรชิต (2533 :115) ได้ทำการศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพพุทธศักราช 2530 ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาภาคใต้ พบว่าปัญหาเรื่องการฝึกงาน คือ สถานประกอบการที่รับนักศึกษาฝึกงานมีน้อยและให้งานไม่ตรงตามสาขาที่นักศึกษาเรียนมา ซึ่งแตกต่างจากสถานประกอบการขนาดใหญ่ มีการบริหารงานค่อนข้างเป็นสากล โดยมีการจัดองค์กร จัดระบบงานสรรหาคน และวัสดุในการทำงานให้เหมาะสมเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน และมีการแบ่งงานกันทำตามความรู้ความสามารถและความถนัดของแต่ละคน (สุวกิจ ศรีปีดดา 2533 :30-31) จึงทำให้นักศึกษาได้ฝึกงานตรงตามสาขาที่เรียนมาและสอดคล้องกับภาระงานที่หัวหน้างานมอบให้ อย่างเหมาะสม การฝึกงานจึงเกิดประโยชน์และเป็นที่ยอมรับของหัวหน้างานมากกว่าสถานประกอบการขนาดเล็ก

6.3 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของนักศึกษาฝึกงาน โรงเรียน เจมส์บริหารธุรกิจ หนองคาย จำแนกตามประเภทของสถานประกอบการ โดยรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า แตกต่างกันทุกด้าน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย

จากผลการวิจัยที่พบว่า สถานประกอบการมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของ นักศึกษาฝึกงานแตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนเจมส์บริหารธุรกิจส่งนักศึกษาเข้าไป ฝึกงานไม่ตรงกับสาขาที่สถานประกอบการประเภทต่างๆ ต้องการตามลักษณะการปฏิบัติงาน ของแต่ละสถานประกอบการที่ต่างกัน เพราะ โรงเรียนมีจำนวนนักศึกษาในสาขาที่สถาน ประกอบการต้องการไม่เพียงพอจึงส่งนักศึกษาที่เรียนสาขาอื่น ไปแทน จึงทำให้ความพึงพอใจ ต่อการปฏิบัติงานของสถานประกอบการที่ได้รับนักศึกษาฝึกงานตรงกับสาขาที่ต้องการ แตกต่างจาก สถานประกอบการที่ได้รับนักศึกษาฝึกงานไม่ตรงกับสาขาที่ต้องการ นอกจากนี้ มีสถานประกอบการบางประเภทที่ระบุความต้องการคุณลักษณะพิเศษของนักศึกษาฝึกงานที่ โดดเด่นในด้านต่างๆ โดยให้โรงเรียนเป็นผู้คัดเลือก กลับกรองให้ละเอียด เช่น สถาน ประกอบการของเอกชนต้องการนักศึกษาฝึกงานที่มีความกระตือรือร้น เรียนรู้งานได้อย่าง รวดเร็ว คล่องแคล่ว ว่องไวในการทำงานมากที่สุด รองลงมา คือ ความซื่อสัตย์ ความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ ส่วนสถานประกอบการของรัฐบาลต้องการนักศึกษาฝึกงานที่มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ มีความซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบงานเป็นลำดับแรกๆ คุณลักษณะ โดดเด่นเหล่านี้ เป็นที่ต้องการของสถานประกอบการที่นอกเหนือไปจากคุณสมบัติทั่วไปของนักศึกษา ฝึกงาน แต่มีความเป็นไปได้ว่า โรงเรียนเจมส์บริหารธุรกิจยังมีกระบวนการคัดเลือกและ กรองยังไม่ละเอียดเท่าที่ควรจึงส่งนักศึกษาฝึกงาน ไปยังสถานประกอบการที่ต้องการความ โดดเด่นที่ระบุมาตรงบ้างไม่ตรงบ้าง ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของสถาน ประกอบการได้อย่างสมบูรณ์ จึงทำให้พึงพอใจของสถานประกอบการต่อการปฏิบัติงานของ นักศึกษาฝึกงานแตกต่างกัน

แต่มีประเด็นที่ค้นพบว่า ความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของนักศึกษาฝึกงาน โรงเรียนเจมส์บริหารธุรกิจหนองคาย ระหว่างสถานประกอบการของรัฐบาล และรัฐวิสาหกิจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนสถานประกอบการของเอกชน อยู่ในระดับปานกลางที่เป็นเช่นนี้ อาจสืบเนื่องมาจาก ความแตกต่างกับของวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินงานขององค์กรแบบ ระบบราชการและระบบเอกชน โดยระบบราชการเป็นองค์กรเพื่อสาธารณชน การจัด โครงสร้างและการบริหารจึงเป็นแบบราชการกำหนดไว้ว่าเป็นหน้าที่ของราชการ ต้องทำไป

ตามหน้าที่ที่กฎหมาย กฏระเบียบ ข้อบังคับกำหนดไว้เท่านั้น (สุวกิจ ศรีปีดถา. 2522 :19) ตัวชี้วัดความดีความชอบหรือความพึงพอใจจึงอยู่ที่การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์มากกว่าความเสียหายเพื่อให้เกิดประสิทธิผลของงานให้มากขึ้นเป็นสำคัญเป็นผลทำให้การปฏิบัติงานเกิดความล่าช้า เพราะยึดระเบียบแบบแผนตามหลักการมากเกินไป ไม่ทำให้ผู้ปฏิบัติงานอยากทำงานให้ดีขึ้น และขาดความกระตือรือร้น

ส่วนในระบบเอกชน เป็นองค์กรหรือบริษัทธุรกิจ ที่มุ่งหาประโยชน์ให้แก่เจ้าขององค์กรหรือบริษัทธุรกิจที่ทำการค้าเพื่อหากำไร การบริหารองค์กรจึงเป็นแบบเอกชนที่ยึดประสิทธิภาพในการดำเนินงานหากำไรให้มากที่สุดจากการลงทุนที่น้อยที่สุด เพื่อให้องค์กรดำรงอยู่ได้และสามารถแข่งขันกับองค์กรอื่นในเครือเดียวกันได้ ดังนั้น ตัวชี้วัดความพึงพอใจจึงอยู่ที่ประสิทธิภาพและผลกำไรของการดำเนินงานเป็นสำคัญเพื่อความอยู่รอดขององค์กร โดยต้องทำงานที่ใดเวลาใดก็ได้ ไม่กำหนดตายตัว ให้ความสำคัญกับลูกค้าหรือผู้มาใช้บริการมากกว่ากฏระเบียบ ทั้งนี้เพื่อทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความคล่องแคล่ว ยืดหยุ่นและมีความกระตือรือร้น ดังนั้นตัวชี้วัดความพึงพอใจและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของภาคเอกชนจึงเคร่งครัดและเข้มงวดมากกว่ารัฐบาลและรัฐวิสาหกิจ จึงทำให้ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของนักเรียนฝึกงานของนักศึกษาฝึกงานในระบบราชการและระบบเอกชนแตกต่างกัน

นอกจากนั้นยังมีความเป็นไปได้อีกว่า คณะกรรมการคัดเลือกและประเมินพฤติกรรมของนักศึกษาก่อนออกฝึกงานที่โรงเรียนแต่งตั้ง ใช้มาตรฐานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากฝ่ายวิชาการ และความประพฤติจากฝ่ายกิจการนักศึกษามาเป็นเกณฑ์พิจารณา ส่งนักศึกษาออกฝึกงานไปยังสถานประกอบการของรัฐบาล รัฐวิสาหกิจและเอกชนเหมือนกัน โดยไม่ได้พิจารณานักศึกษาที่มีคุณภาพโดดเด่นพิเศษไปยังสถานประกอบการเอกชนโดยเฉพาะ

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการทำวิจัยเรื่องนี้แล้วมีข้อค้นพบที่ควรนำมาเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ต่อไปนี้

7.1.1 ด้านความรู้ความสามารถและทักษะวิชาชีพ ผลการวิจัยพบว่า สถานประกอบการมีความพึงพอใจในเรื่องทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในระดับต่ำ โรงเรียนแจ่มสับบริหารธุรกิจจึงควรเพิ่มทักษะการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้เข้มข้นและต่อเนื่องมากขึ้น ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนให้กับนักศึกษาทุกสาขาวิชาพร้อมกับรณรงค์ให้นักศึกษากินความตระหนักในความสำคัญของภาษาต่างประเทศ ที่จำเป็นต้องใช้ในการสื่อสารกับหน้าที่การงาน

ทุกสาขาอาชีพนั้น คือ การปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษอย่างจริงจังตั้งแต่ผู้บริหาร ครู อาจารย์ และนักศึกษาทุกคน นอกจากนั้น ทางโรงเรียนควรส่งนักศึกษาที่ฝึกงานตามสถานประกอบการต่างๆ ตรงกับสาขาที่เรียนมา เพราะสถานประกอบการแต่ละแห่งต้องการนักศึกษาสาขาต่างๆ กันตามธรรมชาติของงานให้สถานประกอบการนั้นๆ ถ้าส่งนักศึกษาฝึกงานไม่ตรงกับสาขางานที่ต้องการนักศึกษาก็จะได้รับประโยชน์จากการฝึกงาน ไม่เต็มที่และความพึงพอใจของสถานประกอบการก็จะลดน้อยลง

7.1.2 ด้านความรับผิดชอบ ผลการวิจัยพบว่า การตัดสินใจแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างถูกต้องอยู่ในระดับต่ำ เพราะนักศึกษายังขาดความรอบคอบในการตัดสินใจเพื่อแก้ไขปัญหา เพราะหน้าได้ยังไม่ดี โรงเรียนเจมส์บริหารธุรกิจ จึงควรหาวิธีการฝึกฝนอบรมให้นักศึกษาเป็นคนกล้าคิด กล้าพูด กล้าแสดงออก เช่น การสนับสนุนกิจกรรมที่เป็นความคิดสร้างสรรค์ การทำงานเป็นทีมให้มากขึ้น เพราะเมื่อทำกิจกรรมแล้วเกิดปัญหา ก็จะช่วยกันคิดและตัดสินใจแก้ปัญหาได้ นั่นก็คือ การสร้างนักศึกษาให้เป็นผู้้นามากกว่าผู้ตาม

7.1.3 โรงเรียนเจมส์บริหารธุรกิจ ควรจัดกระบวนการคัดเลือกนักศึกษาที่จะส่งไปยังสถานประกอบการต่างๆ ด้วยความละเอียดและให้เป็นระบบมากขึ้น โดยพิจารณาข้อมูลจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และพฤติกรรมด้านต่างๆ ให้รอบคอบและชัดเจน ควรศึกษาข้อมูลจากสถานประกอบการที่จะส่งนักศึกษาไปฝึกงานให้ละเอียดรอบคอบ ทั้งนี้เพื่อให้การคัดเลือกนักศึกษาสอดคล้องกับธรรมชาติของสถานประกอบการนั้นๆ และสอดคล้องกับคุณสมบัติของนักศึกษาที่ส่งเข้าไปฝึกงานในสถานประกอบการนั้นๆ ให้มากที่สุด

7.1.4 อาจารย์นิเทศนักศึกษาฝึกงาน ควรมีการประสานงานกับสถานประกอบการที่ส่งนักศึกษาไปฝึกงานมากขึ้น เพื่อกำกับ ดูแล และติดตามการฝึกงานอย่างใกล้ชิดเพื่อป้องกันและช่วยแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้น ระหว่างการฝึกงาน และทำให้การฝึกงานของนักศึกษาเกิดประสิทธิภาพ สูงสุด

7.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

7.2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการฝึกทักษะภาษาอังกฤษ ฟังพูด อ่าน เขียน ในการสื่อสารของนักศึกษา เพื่อจะได้นำไปใช้ในการฝึกงานตามสถานประกอบการต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7.2.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบุคลากรในด้านที่สถานประกอบการด้านเอกชนต้องการ เพื่อจะได้เป็นข้อมูลในการฝึกและเตรียมนักศึกษาให้มีความพร้อมในการออกไปทำงานจริง